

TOPLULUK ÖNÜNDE KONUŞMA KAYGISI ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

THE TURKISH ADAPTATION OF PUBLIC SPEAKING ANXIETY SCALE: THE
VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

Nurdan DOĞRU ÇABUKER¹ - Seher BALCI ÇELİK² - Abdullah ALDEMİR³

Öz

Çalışmanın amacı, Bartholomay ve Houlihan (2016) tarafından geliştirilmiş olan Topluluk Önünde Konuşma Kaygısı Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanmasını yapmaktır. Ölçek geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları için 198 üniversite öğrenci (138 kadın, 60 erkek) grubuna uygulanmıştır. Dil geçerliliği için Türkçe form ve İngilizce form İngilizce Öğretmenliği bölümü dördüncü sınıfa devam eden 39 öğrenciye uygulanmıştır ve formlar arasındaki korelasyon .96 bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirliğini test etmek amacıyla cronbach alpha iç tutarlılık katsayısına bakılmış ve toplam puanda .93, alt boyutlarda ise iç tutarlığın sırayla bilişsel boyut için .88, davranışsal boyut için .69 ve psikolojik boyut için .86 olduğu bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analizinde rapor edilen uyum indekslerine bakıldığında ise, $\chi^2 = 211.55$, $p < .000$, $\chi^2/sd = 2.18$, GFI = .88, IFI = .947, RMR = .063, RMSEA = .077 (0.5-0.10) olarak tespit edilmiştir. Topluluk Önünde Konuşma Kaygısı Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve Türk kültürüne kazandırılması için yapılan analizler sonucunda ölçeğin Türkçe formunun güvenilir ve geçerli ölçümler veren bir ölçme aracı olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Konuşma kaygısı, topluluk önünde konuşma kaygısı, ölçek uyarlama, geçerlik, güvenilirlik.

Abstract

The purpose of this study was to adapt Public Speaking Anxiety Scale by Bartholomay and Houlihan (2016) into Turkish and to test its reliability and validity. The scale was conducted on a sample of 198 undergraduates (138 females, 60 males) for validity and reliability analysis. For linguistic validity, a Turkish form, and an English form conducted on 39 4th grade undergraduates of English Teaching and the correlation between the forms was found .96. Cronbach Alpha was used to test the reliability and it was found .93 for total score. For the subscales cognitive, behavioral and psychological, it was found .88, .69 and .86, respectively. Confirmatory Factor Analysis showed that the fit indices were $\chi^2 = 211.55$, $p < .000$, $\chi^2/df = 2.18$, GFI = .88, IFI = .947, RMR = .063 and RMSEA = .077. Analyses for the adaptation of Public Speaking Anxiety Scale revealed that it was a valid and a reliable scale in the Turkish culture.

Keywords: Speaking anxiety, public speaking anxiety, scale adaptation, validity, reliability

¹ Arş.Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, nurdan.cabuker@omu.edu.tr, Orcid:0000-0001-7976-8829

² Prof.Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, sbalci@omu.edu.tr, Orcid:0000-0001-9506-6528

³ abdullah.aldemir35@gmail.com, Orcid:0000-0001-5887-1050

1. GİRİŞ

Bireyler günlük yaşamlarına devam ederken kişilerarası ilişkilerinde, birebir kurdukları iletişimde ya da bir topluluk içinde tedirginlik yaşayabilirler. Bu tedirginlik zaman zaman birey için motivasyon sağlayıcı bir unsur olabilirken kimi zaman da bireyin yaşantısını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu nedenle bazı bireyler iletişim kurarken kendilerini rahatlıkla ifade ederken, bazı bireyler çevreleriyle iletişim kurmakta güçlük çekmekte ve yaşadıkları bu güçlük bireylerin hayatlarını olumsuz etkileyebilmektedir (Öztürk, Sayar, Uğurad ve Tüzün, 2005). İletişim kurmakta güçlük çeken bireyler çevreyle etkileşime girecekleri durumlarda kaygı yaşarlar. Kaygı (anksiyete), bilinçdışından kaynaklandığı için nedeni bilinmeyen tehlike, talihsizlik, korku ya da bekleyişin yarattığı tedirginlik, akıldışı korku olarak tanımlanmaktadır (Bakırcıoğlu, 2016). Uğuz (2016), ise kaygı için, “bireyin topluluk önünde istek, arzu ve beklentilerini gerçekleştirememe ihtimaline karşı duyduğu tedirginlik halini yansıtmakta; sinirlilik, huzursuzluk ve korku şeklinde kendini göstermektedir.” ifade etmiştir.

Kaygı günlük yaşamda en sık gözlenen, pek çok sosyal durumda olağan karşılanan ve kişinin kendisini geliştirmesine, başarılı olabilmek için daha etkin bir biçimde çalışmasına yardımcı olan bir duygu durumudur (Ceylan, 2011). Ancak, fiziksel semptomlarla (terleme, kalp atışlarının hızlanması, sesin titremesi gibi) birlikte, sosyal görevlerde başarısız olunacağına dair olumsuz düşünceleri içeren bilişsel yapılar bir araya geldiklerinde kaygıya neden olan görevlerden kaçma gibi davranışsal olaylar meydana gelmektedir. Bu durum, kontrol edilemediğinde ise sosyal kaygı olarak tanımlanmaktadır (Vertue, 2003).

Sosyal kaygı, kişisel değerlendirilme ve eleştirilme kaygılarıyla birlikte gelen; günlük yaşam, akademik faaliyetler üzerinde etki gösteren sosyal etkileşim problemi ve en çok karşılanan kaygı bozukluğudur (Ceylan, 2011). Amerikan Psikiyatri birliği tarafından yayınlanan Mental Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı'nda (DSM-5) ise sosyal kaygı, kişinin, başkalarının değerlendirebileceği toplumsal durumlarda belirgin bir korku ya da kaygı duyması şeklinde tanımlanmıştır. Örneğin, başkalarının önünde bir eylem gerçekleştirmek, konuşma yapmak gibi.

Yukarıda verilen tanımlamalardan anlaşıldığı gibi, Türkiye’de ve yurtdışında yapılan çalışmalar (Köklü, 2009; Kartal, 2009; Niles, Craske, Lieberman ve Hur, 2015) daha çok sosyal kaygı çerçevesinde toplanmış, konuşma kaygısı bu bağlamda ele alınmıştır. Dünya Psikiyatri Birliğinin yapmış olduğu sıralamada da topluluk önünde konuşma kaygısı, sosyal kaygı başlığı altında yer bulmuştur (Eren Gümüş, 2000). Topluluk önünde konuşma kaygısı, en yaygın -her dört kişiden üçünde- psikolojik problemlerden biridir bir çeşit sosyal fobi olarak nitelendirilebilmektedir (Niles, Craske, Lieberman ve Hur, 2015). Konuşmacının kaygısı bireyin konuşmasını olumsuz etkileyen duygusal durumlardan biridir. Bu kaygı, konuşma yapılan ortamın özelliklerine, konuşma konusuna, konuşma yapan kişinin ve dinleyicilerin ilgi alanlarına bağlı olarak bireyin konuşmasını olumlu veya olumsuz olarak etkileyebilmektedir (Sevim, 2012).

Toplumda kendini ifade edebilmede konuşma becerisinin etkisi düşünüldüğünde, konuşmaya yönelik duyulan kaygıların etkileri daha da önemli hale gelmektedir (Demir ve Melanlıoğlu, 2014). Konuşma becerisinin önemi herkes tarafından bilinse de zaman zaman bireyleri topluluk önünde ve yüz yüze yapılan konuşmalarında, olumsuz etkilemektedir. Bu olumsuz etkenler bireyin içinde bulunduğu çevrenin özelliklerinden kaynaklanabildiği gibi, bireyin psikolojik yapısından kaynaklanabilmektedir (Sargın, 2006). Bireyin topluluk önünde konuşurken söyleyeceklerini unutması, konuşmanın dinleyiciler tarafından mantıklı

bulunmayacağı ya da dinleyicilerin kendisini olumsuz değerlendirebileceği düşüncesi kişinin konuşma kaygısı yaşamada ve konuşmaktan kaçınmasına sebep olabilmektedir. Konuşma kaygısı yaşayan bireyler kendilerinde bir problem olduğunu düşündüklerinden konuşma esnasında sürekli olarak kendilerine olumsuz mesajlar gönderirler (Kavruk ve Deniz, 2015). Bu durum, bireyin rahat olmamasına, endişeli tavırlar sergilemesine, konuşmayı bir an önce bitirme çabasına girmesine, dinleyicilerle göz teması kuramamasına, vücut ısısının yükselmesine ve terlemesine yol açabilmektedir (Arslan, 2012).

Konuşma kaygısı ile ilgili Türkçe alanyazındaki çalışmalar incelendiğinde örneklem grubunu daha çok üniversite öğrencilerinin oluşturduğu görülmektedir. Bu araştırmalarda, üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğu yetersiz Türkçe'ye sahip olma ya da Türkçenin ikinci dil olması, konuşma yapılacak konuda yanlış veya eksik bilgi verme kaygısı, konuşma yapılacak topluluğun olumsuz tavırları, özgüven eksikliği, utangaçlık, diksiyon problemleri, dinleyiciler tarafından anlaşılama kaygısı gibi sebeplerden ötürü topluluk önünde konuşmadıklarını veya topluluk önünde konuşmayı gerektiren eylemlerden kaçındıklarını ifade etmişlerdir (Akkaya, 2012; Arslan, 2012).

Topluluk önünde konuşma kaygısı, günlük hayatta çok sık karşımıza çıkan bir sorun olmasına rağmen bu konudaki çalışma sayısı oldukça sınırlıdır. Türkiye'de yapılan çalışmaların çoğu (Sallabaş, 2012; Sargın, 2006; Kavruk ve Deniz, 2015) konuşma becerileriyle ve yabancı dil konuşma kaygısı ilgili olup, topluluk önünde konuşma kaygısına değinilen çok az çalışma olduğu görülmüştür (Demir ve Melanlıoğlu, 2014). Kaygının üç bileşenini (bilişsel, davranışsal ve psikolojik) ele alması, madde sayısının çok fazla olmaması ve geliştirme aşamalarında bu konuda geliştirilmiş ölçeklerden yararlanılmış olması nedeniyle bu çalışmada Bartholomay ve Houlihan (2016) tarafından geliştirilen "Topluluk Önünde Konuşma Kaygısı" ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Katılımcılar

Uyarlama çalışmasının her aşamasında, Orta Karadeniz Bölgesinde yer alan bir üniversiteden farklı çalışma grupları oluşturulmuştur. Dil geçerliği sınamak amacıyla İngilizce Öğretmenliği son sınıf öğrencilerinden oluşturulmuş 39 kişilik çalışma grubuna, pilot uygulama aşamasında ise Türkçe Öğretmenliği son sınıf öğrencilerinden oluşan 47 kişilik çalışma grubuna uygulama yapılmıştır. Alanyazın incelendiğinde, geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin sağlıklı yürütülebilmesi için madde sayısının en az 10 katı örnekleme (Akt. Seçer, 2015a; Kass ve Tinsley, 1979) ya da madde sayısının 5-20 katı veri örnekleme (Stevens, 1996) ulaşılması gerektiğine ilişkin farklı görüşler yer almaktadır.

2.2. Veri toplama araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak Topluluk Önünde Konuşma Kaygısı Ölçeği (TÖKKÖ) (Bartholomay ve Houlihan, 2016) Türkçe formu ile Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği (Çetin, Doğan ve Sapmaz, 2010) kullanılmıştır. Çalışma grubuyla ilgili verilere ulaşmak için kişisel bilgi formundan yararlanılmıştır.

Topluluk Önünde Konuşma Kaygısı Ölçeği: Topluluk Önünde Konuşma Kaygısı Ölçeği (TÖKKÖ), 2016 yılında Bartholomay ve Houlihan tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin geliştirme sürecinde katılımcı olarak psikoloji alanında lisans öğrenimine devam eden 375 öğrenci seçilmiştir. Ölçek kaygının üç bileşenli modelini esas alınarak geliştirilmiştir. Beşli Likert tipi [asla (1) ile 'aşırı derecede (5)] dereceleme sahip olan ölçek 17 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin beş maddesi tersten kodlanmaktadır. Bu maddeler orijinal ölçekte

altıncı, yedinci, sekizinci, 16. ve 17. maddelerdir. Ölçeğin orijinal halinde alınabilecek en düşük puan 17, en yüksek puan 85'tir. Ölçek bilişsel (1-8 arası maddeler), davranışsal (9. 12. 15. ile 17. maddeler) ve psikolojik (10. 11. 13. 14. ve 16. maddeler) olmak üzere üç alt boyuttan meydana gelmektedir. Ölçeğin bilişsel boyutu için '*Konuşurken kelimelerin içinde kaybolacağım*dan korkarım.' davranışsal boyutu için '*Konuşma yaparken ellerim titrer.*' ve psikolojik boyutu için '*Konuşmam boyunca terlerim.*' maddeleri örnek olarak gösterilebilir. Ayrıca orijinal ölçekte iç tutarlılık katsayıları bilişsel boyut için .88, davranışsal boyut için .75 ve psikolojik boyut için .87 oranında iç güvenilirliğe sahip olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin tümüne ilişkin iç tutarlılık katsayısı ise, .94 olarak rapor edilmiştir. Ölçeğin orijinal halinde doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmadığı, açıklayıcı faktör analizi sonrasında ise üç faktörlü bir yapısının olduğu, faktör yüklerinin .46 ile .82 arasında değiştiği ve faktörlerin toplam varyansın %59.95'ini açıkladığı ortaya çıkmıştır.

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği: Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa Formu Leary (1983) tarafından geliştirilmiş, Türkçeye uyarlama çalışmaları Çetin, Doğan ve Sapmaz (2010) tarafından yapılmıştır. Ölçek 11 maddeden oluşmakta olup beşli Likert tipi derecelendirmeye sahiptir. Ölçeğin orijinal formunda iç tutarlılık katsayısı .84 olarak bulunurken, test yarıma yöntemiyle hesaplanan güvenirlik katsayısı ise .83'tür. Tek faktörlü olan yapı toplam varyansın %40.19'unu açıklamaktadır. Mevcut araştırmada ise kullanılan ölçeğin güvenirlik katsayısı .74 olarak hesaplanmıştır. Yapılan analiz sonuçları Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği'nin güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu ölçek uyarlaması yapılan Topluluk Önünde Konuşma Kaygısı isimli ölçeğin ölçüt bağımlı geçerliği için kullanılmıştır.

2.3. İşlem

Topluluk önünde konuşma kaygısı ölçeğini uyarlama çalışmalarına başlamadan önce Emily Bartholomay'a mail yoluyla ulaşılarak, ölçeğin Türk kültürüne uyarlanması için izin istenmiştir. Yazar tarafından izin verildikten sonra uyarlama çalışmalarına başlanmıştır. Türkçe ve İngilizce konusunda yeterliliğe sahip psikoloji alanında uzman dört akademisyene ölçeğin orijinal formu verilmiş ve Türkçeye çevrilmesi istenmiştir. Yapılan çeviriler bir form haline getirilerek karşılaştırılmış ve ölçeğin orijinal halini en iyi karşılayan maddeler seçilmiştir. Çevrilen Türkçe maddelerin arasından uygun maddeler bir form haline getirilerek, iki dilde de yeterliliğe sahip psikoloji alanında uzman dört akademisyene verilmiştir. Türkçe maddeler yeniden İngilizceye çevrilerek, çevirilerin orijinal ölçekle karşılaştırması yapılmıştır. Orijinal ölçeğe en uyumlu maddeler belirlenmesiyle ölçeğe son şekli verilmiştir. Oluşturulan Türkçe form ve İngilizce ölçek İngilizce Öğretmenliği bölümünde okuyan 39, öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama sırasında öncelikle Türkçe form dağıtılmış, tüm öğrenciler uygulamayı tamamladıktan sonra İngilizce form uygulanmıştır. Uygulama sırasında öğrencilerden ölçeklere rumuz yazmaları istenmiştir. Ölçeklerden alınan toplam puanlar SPSS 20.0 programına girilmiş ve ölçekler arasındaki korelasyona bakılmıştır (.97). İç tutarlılık katsayılarını ve madde toplam korelasyonlarını hesaplamak amacıyla Türkçe Öğretmenliği dördüncü sınıfta öğrenim gören, 47 öğrenciye uygulama yapılmıştır. Ölçeğin güvenirliğine ilişkin olarak elde edilen iç tutarlık analizinin sonucunun $\alpha = .89$ olduğu görülmektedir. Madde toplam korelasyon değerleri incelendiğinde altıncı maddenin madde toplam değerinin -.021 olduğu ve düşük olduğu görülmüştür. Bu madde sorunlu kabul edilerek ölçme aracından çıkarılmıştır. Son şekli verilen ölçek belirlenen çalışma grubuna uygulanmıştır. Çalışma grubu için 198 üniversite öğrencisine ulaşılmıştır. İç tutarlık analizi yoluyla güvenilirliği ortaya konan ölçeğin DFA sonucu ile de yapısal geçerliği hesaplanmıştır.

2.4. Verilerin analizi

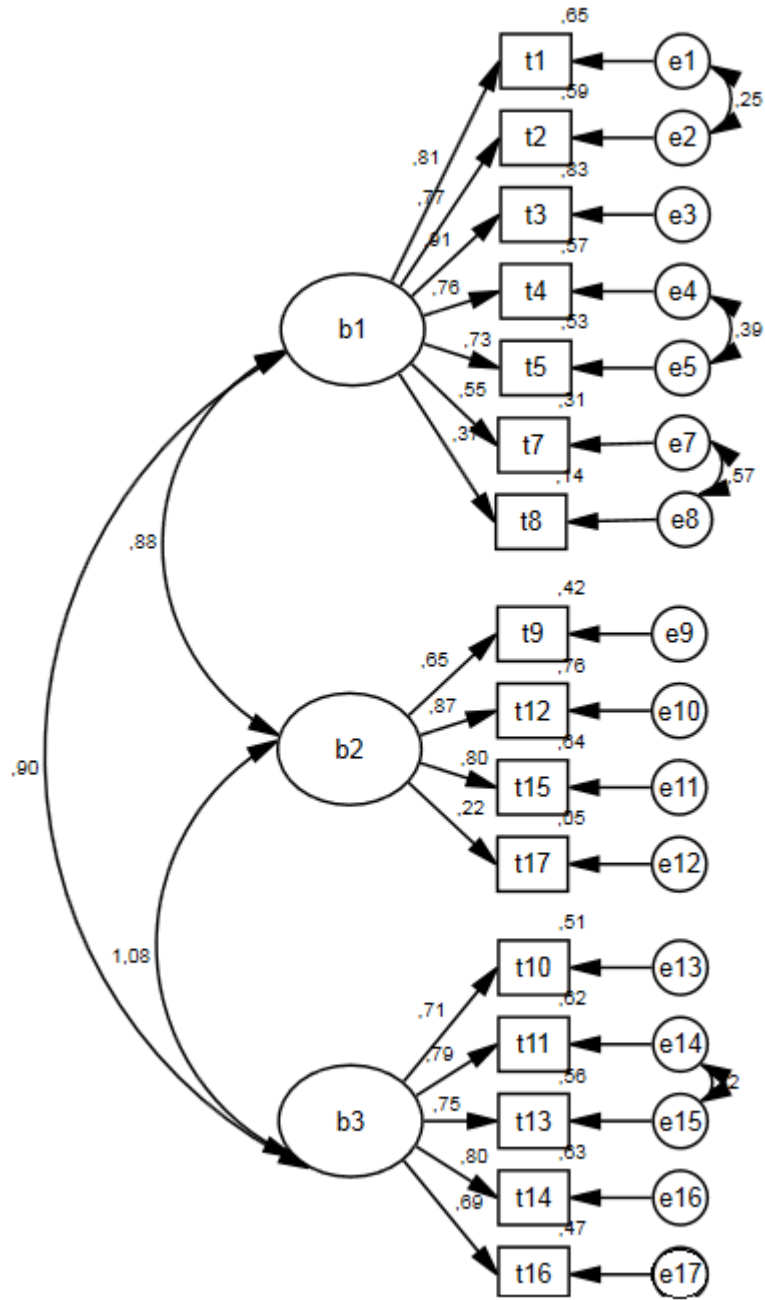
TÖKKÖ (Bartholomay ve Houlihan, 2016) Türkçe formunun yapı geçerliği en çok olabilirlik (maximum likelihood) yolu ile gerçekleştirilen DFA aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Alanyazın incelendiğinde uyarlama çalışmalarında öncelikle açımlayıcı faktör analizinin (AFA) daha sonra başka bir veri seti ile DFA'nın yapıldığı veya bir veri seti ile sadece DFA'nın yapıldığı görülmektedir (Erdemir, 2008; Güvendir ve Özkan, 2015). Buradan hareketle uyarlama çalışmalarında farklı yollar ve yöntemlerin olduğu söylenebilir. Aynı şekilde alanyazın incelendiğinde bir ölçeğin boyutları ve boyutların maddelerle ilişkisi belirliyse, sadece DFA'nın yapılabileceğini fakat DFA sonrası veri uyumu sağlanamamış olursa AFA'nın yapılması gerektiğini belirten görüşlere de rastlanmaktadır (Gorsuch, 1997). Alanyazında yer alan bilimsel bilgilerin dışında bir ölçeğin uyarlanması sürecinde tutarlı bir çevirinin yapılması da ortaya çıkabilecek yapı farklılıklarını gidermektedir (Souise ve Rojjanasrirat, 2011). Bu çalışmada dil geçerliğinin .97 çıkması tutarlı bir çevirinin gerçekleştirildiğini ve çeviri aşamalarının doğru bir şekilde takip edildiğini ortaya koyar niteliktedir. Tüm bu bilgiler doğrultusunda bu çalışmada DFA'ya başvurulmuştur. DFA'daki χ^2 , χ^2/sd istatistikleri ve uyum iyiliği indeksleri ile ölçek maddelerine ilişkin hata varyansları ve t değerleri incelenmiştir. Altıncı maddenin gerek düzeltilmiş madde toplam korelasyonunun düşük olması gerekse de DFA bulgularında t değerinin anlamlı olmaması nedeniyle ölçekten çıkartılması gerektiği tespit edilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek için korelasyon analizi kullanılmış, buna ilave olarak TÖKKÖ Türkçe formunun güvenilirliğini tespit etmek için Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısından yararlanılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Geçerliliğe İlişkin Bulgular

3.1.1. Yapı Geçerliliğine İlişkin Bulgular

Yapı geçerliği kapsamında, çalışma grubunda yer alan 198 katılımcı üzerinden maksimum olabilirlik tahmin yöntemi kullanılarak DFA yapılmıştır (Şekil 1). Yapılan analizde, model uyum indeksleri verinin üç faktörlü çözümle tanımlanabileceğini ortaya koymuştur. Düzeltme indekslerinin önerileri doğrultusunda, TÖKKÖ'nün 1 ve 2, 4 ve 5, 7 ve 8 ile 14 ve 15 numaralı maddelerinin hata kovaryansları ilişkilendirilmiştir. Gerçekleştirilen ilişkilendirmeler sonucunda TÖKKÖ'ye ilişkin uyum iyiliği indekslerinin kabul edilebilirliğine yönelik değerlendirme için Tablo 1'deki bilgilerden yararlanılmıştır. Tablo 1'ye göre elde edilen modelin uyumluluğunun istatistiki olarak kabul edilebilir düzeyde olduğu gözlenmiştir [$\chi^2 = 211.55$, $p < .000$, $\chi^2/df = 2.18$, GFI = .88, IFI = .947, RMR = .063, RMSEA = .077]. Şekil 1'de sunulan model, madde-faktör bağlantılarının istatistiksel sınamasını göstermektedir.

Şekil 2 Doğrulayıcı faktör analizi

Tablo 1 Uyum iyiliği indeksleri

Model Uyum İyiliği İndeksleri	İyi Uyum ¹	Kabul Edilebilir Uyum ¹
χ^2	$0 \leq \chi^2 \leq 2df$	$2df \leq \chi^2 \leq 3df$
X^2/df	$0 \leq \chi^2/df \leq 3$	$3 \leq \chi^2/df \leq 4-5$
GFI	$\geq .90$.89- .85
AGFI	$\geq .90$.89- .85
CFI	$\geq .97$	$\geq .95$
IFI	$\geq .95$.94- .90
RMR	$\leq .05$.06- .08
RMSEA	$\leq .05$.06- .08

¹(Karagöz, 2016; Meydan ve Şeşen, 2015)

3.1.2. Ölçüt Bağıntılı Geçerlik

Ölçüt geçerliği için Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeğinden (Çetin, Doğan ve Sapmaz, 2010) elde edilen puanla, uyarlanan Topluluk Önünde Konuşma Kaygısı Ölçeğinden alınan puanlar arasındaki ilişkilere Tablo 2’de bakılmıştır.

Tablo 2. Topluluk önünde konuşma kaygısı ölçeği, ölçeğin alt boyutları ile olumsuz değerlendirilme korkusu ölçeği aralarındaki korelasyonlar

	Topluluk önünde konuşma kaygısı	Bilişsel boyut	Davranışsal boyut	Psikolojik boyut	Olumsuz değerlendirilme korkusu
Topluluk önünde konuşma kaygısı	1				
Bilişsel boyut	.92	1			
Davranışsal boyut	.90	.69**	1		
Psikolojik boyut	.94	.78**	.87**	1	
Olumsuz değerlendirilme korkusu	.60**	.54**	.54**	.56**	1

$p < .01^{**}$

Tablo 2 incelendiğinde araştırmada toplanan verilerle iki form arasında (bilişsel boyut $r = .54$, davranışsal boyut $r = .54$, psikolojik boyut $r = .56$ ve TÖKKÖ $r = .60$; $p < .001$) pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulgulanmıştır.

3.2. Güvenirlige İlişkin Bulgular

3.2.1. İç Tutarlık Güvenirliliği

Topluluk Önünde Konuşma Kaygısı Ölçeği’nin Cronbach Alfa iç tutarlık güvenirlilik katsayısı incelenmiştir. Ölçek maddelerinin düzeltilmiş madde toplam korelasyonlarının .21 ile .85 arasında değiştiği ancak altıncı maddenin .20’den düşük bir katsayısı aldığı belirlenmiştir. Altıncı maddenin çıkartılıp tekrar edilen analiz sonucunda, maddelerin .20’den daha yüksek madde toplam korelasyon katsayıları sergilediği ve

Cronbach Alfa iç tutarlık güvenilirlik katsayısının .93 çıktığı görülmüştür. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlık güvenilirlik katsayısı alt ölçekler için ayrı ayrı hesaplandığında ise, alt ölçeklerin sırayla .88, .69, .86 olduğu belirlenmiştir. Alanyazına göre Topluluk Önünde Konuşma Kaygısı Ölçeği ve alt ölçeklerin iç tutarlı güvenilirliğinin kabul edilebilir değerler olduğu anlaşılmaktadır (Alpar, 2013; Kline, 2000). Ayrıca ölçeğin bu haliyle elde edilen Cronbach Alfa iç tutarlık güvenilirlik katsayılarının ölçeğin orijinal haline oldukça yakın olduğu görülmektedir. Böylece ölçeğin Türk kültürü gibi farklı kültürlerde de iç güvenilirliğinin orijinal haline yakın olacağı yorumu yapılabilir. Bu da kültüre uyarlanması gerçekleştirildikten sonra ölçeğin kullanılabilir olacağını göstermektedir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Türkiye’de topluluk önünde konuşma kaygısıyla ilgili pek çok araştırma yapılmış, değerlendirme sürecinde kullanılmak üzere ölçekler geliştirilmiştir ve uyarlanmıştır (Melanlıoğlu ve Demir, 2013; Sevim, 2012). Bu ölçeklerin belli bir kesimin topluluk önünde konuşma kaygısını ölçmesi, daha geniş örneklemelere uygulanacak yeterlilikte bir ölçme aracına ihtiyaç oluşturmuştur. Bu nedenle Bartholomay ve Houlihan tarafından geliştirilen ölçme aracının uyarlanmasının yapılmasına karar verilmiş ve gerekli uygulamalar ve analizler yapılmıştır.

TÖKKÖ’ye ilişkin uyum iyiliği indekslerinin kabul edilebilirliğine yönelik yapılan analizler sonucunda elde edilen modelin uyumluluğunun istatistiki olarak kabul edilebilir düzeyde olduğu gözlenmiştir [$\chi^2= 211.55$, $p <.000$, $\chi^2/sd = 2.18$, GFI =.88, IFI = .947, RMR=.063 RMSEA =.077]. Ölçüt geçerliği için yapılan analizler sonucunda Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeğinden (Çetin, Doğan ve Sapmaz, 2010) elde edilen puanla, uyarlanan TÖKKÖ’den alınan puanlar arasında (sırasıyla; $r = .50$, $.54$, $.56$, $.60$, $p < .001$) düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlık güvenilirlik katsayısı altıncı madde çıkartılarak .93 olarak bulunmuştur. Alt ölçekler için ayrı ayrı iç tutarlık kat sayıları hesaplanmış olup, alt ölçeklerin iç tutarlık katsayıları sırayla .88, .69, .86 olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar Topluluk Önünde Konuşma Kaygısı Ölçeği ‘nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu göstermektedir.

Topluluk önünde konuşma kaygısı, bu kadar hayatın içindeyken ve böylesi olumsuz sonuçları bulunurken, tedavisi de önemli bir boyut kazanmaktadır. Türkiye’de ve yurtdışında psikoeğitim programlarından ya da klinik tedavi seçeneklerinden yararlanılarak, TÖKK tedavi edilmeye çalışılmıştır. Her kaygı bozukluğu tedavisinde olduğu gibi burada da tanı koyma ve değerlendirme süreci oldukça önemlidir (Özdemir, 2017; Bartholomay ve Houlihan, 2018). Kaygının üç bileşenini barındıran TÖKKÖ’nün bireylerin konuşma kaygılarını belirlemesi ve bu sayede kaygı düzeyi yüksek olduğu belirlenen bireyler için konuşma kaygısını azaltacak iyileştirici yaklaşımların geliştirilebilecek olması açısından literatüre önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın yalnızca üniversite öğrencilerinden oluşan bir örnekleme gerçekleştirilmiş olması, çalışmanın sınırlılığı olarak gösterilebilir. Bu nedenle bundan sonraki yapılacak çalışmalarda ölçeğin farklı yaş ve özelliklere sahip örneklem gruplarında psikometrik özelliklerinin incelenmesi önerilebilir.

5. KAYNAKÇA

- Akkaya, A. (2012). “Öğretmen Adaylarının Konuşma Sorunlarına İlişkin Görüşleri”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 405-420.
- Alpar, R. C. (2013). *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Yöntemler*. Ankara: Detay.
- Amerikan Psikiyatri Birliği. (2013). *DSM-5 Tanı Ölçütleri* (Beşinci b.). (E. Köroğlu, Çev.) Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- Arslan, A. (2012). Üniversite Öğrencilerinin "Topluluk Karşısında Konuşma" İle İlgili Çeşitli Görüşleri. *Turkish Studies*, 7(3), 221-231.
- Bakırcıoğlu, R. (2016). *Ansiklopedik Eğitim ve Psikoloji Sözlüğü*. (İkinci b.). Ankara: Anı.
- Bartholomay, E. M., & Houlihan, D. D. (2016). Public Speaking Anxiety Scale: Preliminary Psychometric Data and Scale Validation. *Personality and Individual Differences*, 9(4), 211-215. doi:10.1016/j.paid.2016.01.026
- Bartholomay, E. M., & Houlihan, D. D. (2018). Treating Public Speaking Anxiety: A Comparison of Exposure and Video Self-Modeling. *International Journal of Psychological Studies*, 10(4), 1-10. doi:10.5539/ijps.v10n4p1
- Ceylan, H. (2011). *Üniversite Öğrencilerin Sosyal Kaygı Düzeylerinin Yordanması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çetin, B., Doğan, T. ve Sapmaz, F. (2010). Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa Formu'nun Türkçe uyarlaması: Geçerlik Ve Güvenirlilik Çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 205-216.
- Demir, T., & Melanlıoğlu, D. (2014). Speaking Anxiety Scale For Secondary School Education Students: Validity And Reliability Study. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 47(1), 103-124.
- Eren Gümüş, A. (2000). Üniversite Öğrencilerinin Yanlızlık ve Beden İmgelerinden Doyum Düzeylerinin Sosyal Kaygı Düzeyleri ile İlişkinin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 33, 99-108. doi: 10.1501/Egifak_0000000037
- Erdemir, E. (2008), “Yönetim ve Örgüt Araştırmalarında Ölçek Kullanımı: Yönetim Organizasyon Kongre Bildirileri Örneği”, 16. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, 16-18 Mayıs, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul, Bildiriler Kitabı, ss. 397-403.
- Gorsuch, R. L. (1997). New Procedure for Extension Analysis in Exploratory Factor Analysis. *Educational and Psychological Measurement*, 57(5), 725-740.
- Güvendir, M. A. ve Özkan, Y. Ö. (2015). Türkiye'deki Eğitim Alanında Yayımlanan Bilimsel Dergilerde Ölçek Geliştirme Ve Uyarlama Konulu Makalelerin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(52), 23-33.
- Kartal, M. (2019). Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü Öğretmen Adaylarının Konuşma Kaygısı ve Kültürel Zekâsı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kavruk, H., & Deniz, E. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Konuşma Kaygıları (Samsun ili Örneği). *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 15, 63-89.
- Kline, P. (2000). *Handbook of Psychological Testing*. London: Loudledge.

- Köklü, B. (2019). Üniversite öğrencilerinde sosyal medya kullanım özelliklerinin beğenilme arzusu, kendini mükemmeliyetçi gösterme ve sosyal kaygı ile ilişkisi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul: Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Melanlıoğlu, D., & Demir, T. (2013). Türkçe Öğrenen Yabancılar İçin Konuşma Kaygısı Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(3), 389-404.
- Niles, A. N., Craske, M. G., Lieberman, M. D., & Hur, C. (2015). Affect Labelling Enhances Exposure Effectiveness For Public Speaking Anxiety. *Behaviour Research and Therapy*, 68, 27-36. doi: 10.1016/j.brat.2015.03.004
- Özdemir, S. (2018). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Kaygısını Gidermede Hazırlık Konuşmalarının Rolü. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 361-374.
- Özkan, E., & Kınay, İ. (2015). Öğretmen Adaylarının Konuşma Kaygılarının İncelenmesi (Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Örneği). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(3), 1290-1301.
- Öztürk, M., Sayar, K., Uğurad, I. & Tüzün, Ü. (2005). Sosyal fobisi olan çocukların annelerinde sosyal fobi yaygınlığı. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, 15, 60-64.
- Sallabaş, M. E. (2012). Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Konuşma Kaygılarının Değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 7(3), 2199-2218. doi: 10.7827/TurkishStudies.3481
- Sargın, M. (2006). *İlköğretim Öğrencilerinin Konuşma Becerilerinin Değerlendirilmesi-Muğla İli Örneğinde*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla: Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Seçer, İ. (2015a). *Psikolojik Test Geliştirme ve Uyarlama Süreci SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Anı.
- Seçer, İ. (2015b). *SPSS ve LISREL İle Pratik Veri Analizi: Analiz ve Raporlaştırma*. Ankara: Anı.
- Sevim, O. (2012). Öğretmen Adaylarına Yönelik Konuşma Kaygısı Ölçeği: Bir Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Turkish Studies*, 7(2), 927-937. doi: 10.7827/TurkishStudies.6880
- Sousa, V. D., & Rojjanasrirat, W. (2011). Translation, adaptation and validation of instruments or scales for use in cross-cultural health care research: a clear and user-friendly guideline. *Journal of Evaluation in Clinical Practice*, 17, 268-274.
- Vertue M. F. (2003). From adaptive emotion to dysfunction: An attachment perspective on social anxiety disorder. *Personality and Social Psychology Review*, 7 (2), 170-191.
- Uğuz, Ş. (2016). <http://sukruuguz.com/anksiyete-bozukluklari.com>. Haziran 17, 2016 tarihinde alındı
- Yaman, H., & Suroğlu Sofu, M. (2013). Öğretmen Adaylarına Yönelik Konuşma Kaygısı Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 17(3), 41-50.